

Projektet Movadot avslutas men kampen är inte över

12 februari 2025

Foto: Movadot

Projektet "Mobilt hem- och vårdteam för äldre döva och teckenspråkiga i Jönköpings län" (Movadot) har drivits i 2,5 år och avslutas den 28 februari. Nu uttrycker äldre döva och Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund (JLDTF) oro för framtiden. Teckenrapport har kontaktat Åsa Gustavsson, Movadots projektledare, för att få veta mer om projektets bakgrund, resultat och framtidsutsikter.

Åsa berättar att syftet med Movadot är att möta utmaningarna för äldre döva i Sverige, som ofta är ensamma bland hörande på äldreboenden där personalen saknar teckenspråkskunskaper. I socialtjänstlagen står det tydligt att alla har rätt till vård och omsorg på likvärdiga villkor, och JLDTF kunde inte acceptera den rådande situationen som var innan projektet startade. Eftersom det inte var ekonomiskt möjligt att skapa ett hem- och vårdteam på kommunal nivå, beslutade man i stället att satsa på en mobil lösning på regional nivå, där flera kommuner kunde samverka. På så sätt föddes Movadot.

Movadot drivs av JLDTF i samarbete med kommunerna Jönköping, Nässjö och Gislaved samt Region Jönköpings län. Projektgruppen består av Åsa som projektledare, Christin Ingesson och Pernilla Lindkvist som undersköterskor samt Therese Iselius som ekonomiansvarig. Projektet var ursprungligen tänkt att pågå i två år, men eftersom det fanns medel kvar kunde det förlängas med sju månader och avslutas därför först nu den 28 februari.

- Det har varit fantastiskt att arbeta med de äldre döva och med våra hörande kollegor i arbetsgruppen, berättar Åsa. Vi känner att vi har lyckats med vår vision och ser många fördelar med Movadot. Vi har även upptäckt stora skillnader mellan den teckenspråkiga och icke teckenspråkiga hemtjänsten. En teckenspråkig hemtjänst gör mycket mer, som till exempel att förklara hur bildtelefoni fungerar, uppmuntra personen att delta i dövföreningens aktiviteter samt hjälpa till att förstå och hantera kontakter med olika myndigheter.

Movadot har också anordnat träffar under namnet "Pigga pensionärer" en gång i

månaden. Där har deltagarna bland annat fått delta i hjärngympa, gå på promenader med gångstavar och syssna på föreläsningar om exempelvis demens. Dessa träffar har varit mycket uppskattade av de äldre döva.

En utmaning inom vården är att det ofta står "nedsatt hörsel" i äldre dövas patientjournaler, vilket leder till missförstånd. Vårdpersonalen tror då att de kan kommunicera genom att prata högre, berättar Åsa. När de inser att patienten inte hör alls blir de ofta osäkra och vet inte hur de ska agera. Genom projektet har Movadot uppmanat vården att ändra systemet så att det tydligt framgår att patienten använder teckenspråk, vilket kan förbättra bemötandet redan från början.

Under projektets gång har Movadot hjälpt totalt 14 äldre döva i de tre kommuner som ingår i samarbetet. Framtiden ser dock olika ut i dessa kommuner. Gislaveds kommun har för närvarande inga äldre döva i behov av hemtjänst och kommer därför att avsluta det mobila arbetssättet. Jönköpings kommun, som har länets största döva befolkning, har däremot beslutat att implementera metoden i sin verksamhet. En av Movadots undersköterskor kommer dessutom att återvända till sin tidigare arbetsplats, vilket säkerställer att kunskap om teckenspråk och mobil hemtjänst för döva bevaras inom kommunen. Nässjö kommun är positivt inställd till att fortsätta med modellen, men har inte ekonomiska möjligheter att genomföra den då kommunen har ett underskott på fem miljoner kronor.

För att säkerställa att de äldre döva i Nässjö får fortsatt teckenspråkig hemtjänst planerar JLDTF att söka ytterligare finansiering. Förbundet avser även att bedriva ett omfattande påverkansarbete gentemot samtliga kommuner i länet.

Åsa poängterar att en teckenspråkig hemtjänst är en ekonomiskt hållbar lösning eftersom den kan garantera patientsäkerhet. Kommunikationsmissar kan leda till fler sjukhusbesök och felmedicinering, vilket i sin tur medför högre kostnader än att direkt erbjuda hemtjänstpersonal med teckenspråkskompetens.

Intresset för Movadots arbete har varit stort, både inom och utanför Sverige. Många kommuner i andra delar av landet, dövföreningar och även organisationer i andra nordiska länder har kontaktat Movadot för att ta reda på hur en mobil teckenspråkig hemtjänst fungerar och hur den kan implementeras i deras verksamheter.

Åsa är mycket glad över att projektet har uppfyllt sin vision och förbättrat

livskvaliteten för äldre döva, men samtidigt ledsen över att det nu avslutas. Hon berömmar de två undersköterskornas fantastiska insatser under projektet.

En viktig del av Movadots arbete har varit att informera äldre döva om hur de ansöker om hemtjänst samt att förklara för biståndshandläggare hur deras beslut påverkar målgruppen. Ibland har felaktiga beslut fattats just för att teckenspråksperspektivet inte har beaktats. Åsa oroar sig nu för vem som kommer att bevaka dessa frågor efter projektets slut. En annan utmaning är den höga personalomsättningen inom vården - när chefer och personal byts ut går informationen om teckenspråk och dövas behov ofta förlorad.

Åsas dröm är att Movadots modell ska etableras och spridas i hela Sverige, eftersom den i dagsläget är det bästa alternativet för att säkerställa jämlik vård och omsorg för äldre döva.

- Jag ser möjligheter till att genomföra detta, frågan är bara när. Det är en tung kamp, men bara att se de äldre dövas reaktioner gör det värt att fortsätta kämpa, avslutar Åsa.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com